

Oprac. Iłona Wieczorek.

Akta miasta Kalisza sygn. 162.

Akta Urzędu Miejskiego w Kaliszu dotyczące opinii i lustracji parków i zieleńców miejskich.

Sprawozdanie z lustracji ogrodów i cmentarzy w Kaliszu inspektora ogrodnictwa
Wielkopolskiej Izby Rolniczej, Jana Woźnego

Cmentarz miejski Miasta Kalisza

Zaprojektowany nowy cmentarz miejski wprowadzie nie pozbawiony jest myśli wytycznej, lecz z punktu widzenia estetycznego pod względem widzenia ogrodniczego nie przedstawia żadnej wartości.

Mauzoleum powinno było stanąć o kilka dzieciąt metrów dalej w tył, wtenczas patrząc od portali (od bramy cmentarnej) perspektywa byłaby o wiele ładniejsza. Obecnie z powodu krótkiej perspektywy od bramy cmentarnej do mauzoleum nie może prowadzić prosta droga tylko dwie drogi boczne , a środek olbrzymi trawnikowy umiejętnie nastawiony do mauzoleum i nasadzony roślinami potrzebnymi na ten cel.

Za mauzoleum ku cmentarzom wyznaniowym zaleca się stworzyć potężne tło nie tylko z włoskich topoli, które nasadzone być winne już od portali lecz także i ciemnych roślin śpilkowych, wtenczas dopiero naprawi się błąd.

Ustawienia tego pięknego mauzoleum na skróconej perspektywie i poszczególne drogi należy odpowiednio zaprojektować do całości portalu itp.

Zaznaczam iż przedłożony plan cmentarza absolutnie nie posiada zielonej dekoracji grobów altankowych, zadrzewienia krzewami itp..

A przecież wyposażenie cmentarza w strojne krzewy kwitnące konifery i groby altankowe jest bardzo ważnym czynnikiem tem więcej iż nowoczesny cmentarz albo wcale nie powinien posiadać grobowców murowanych i grobowców okratowanych, albo ograniczyć należy takowe do minimum na co zwykle pozostawia się drogi wzdłuż granicy cmentarza tak aby najmniej były widoczne, zakrywa się je nawet skupinami drzew, bo grobowce takie to dla tych upartych obywateli którzy nie zdążyli poznać nowoczesnej sztuki cmentarnej na zachodzie. (...) Inne drogi muszą mieć charakter parku którego wartość nie polega na wielu wyrzuconych pieniądzach tylko na umiejętnym zestawieniu roślin ze sobą.

Potem należy cmentarz poklasyfikować na kwatery zwykłych śmiertelników oraz na groby dla dzieci dużych, średnich i małych itd. (...)

W planie cmentarza należy więc narysować każdy grób, tak w grobach altankowych jak w grobach zasłużonych czy też grobach przyszłych bohaterów lub zasłużonych zwykłych śmiertelników już teraz należy w planie obmyśleć poszczególne punkty dla grobów które chce się mieć na naczelnym miejscu, a które swym wyglądem harmonijnie dostrajać będą cmentarz-park. Każdy narożnik musi być w tym celu odpowiednio dostrojony i ujęty w harmonijna całość.

Zaprojektowanie cmentarza musi objąć oczywiście także cmentarze wyznaniowe przylegające do cmentarza miejskiego.

Z czasem na centralnem cmentarzu miejskim winien zamieszkać ogrodnik cmentarny ze skromnym utrzymaniem, który dbać będzie nie tylko o zieleń cmentarza, lecz wykonywać będzie funkcje ogrodnika-kopacza-stróża cmentarnego. Dla niego należałoby przewidzieć na planie skromny domek obok którego byłaby śmiertelnica dla ciał zmarłych, a nawet ubikacje dla karawanów pogrzebowych, których ubrania i szaty pogrzebowe zwykle znajdują się pod opieką ogrodnika cmentarnego (...)

Małą szkalrenkę i kilkanaście okien inspektowych jak również kilka zagonków pod uprawę kwiatów na upiększanie grobów należy przewidzieć w planie tegoż cmentarza (ma się tym zając ogrodnik cmentarny).

Na niepotrzebnych kwaterach ogrodnik ma też prowadzić szkółkę drzew i krzewów ozdobnych potrzebnych dla parków miejskich (w ten sposób ogrodnik będzie opłacalny) (...) w miarę zapotrzebowania terenu na pochowanie ciał zmarłych szkółki kasować się będzie.

Jan Woźny insp. ogrodn.

Poznań dnia 23 sierpnia 1934r.